

A szomszédos országok politikai rendszere. Külhoni magyar pártok (Szlovákia)

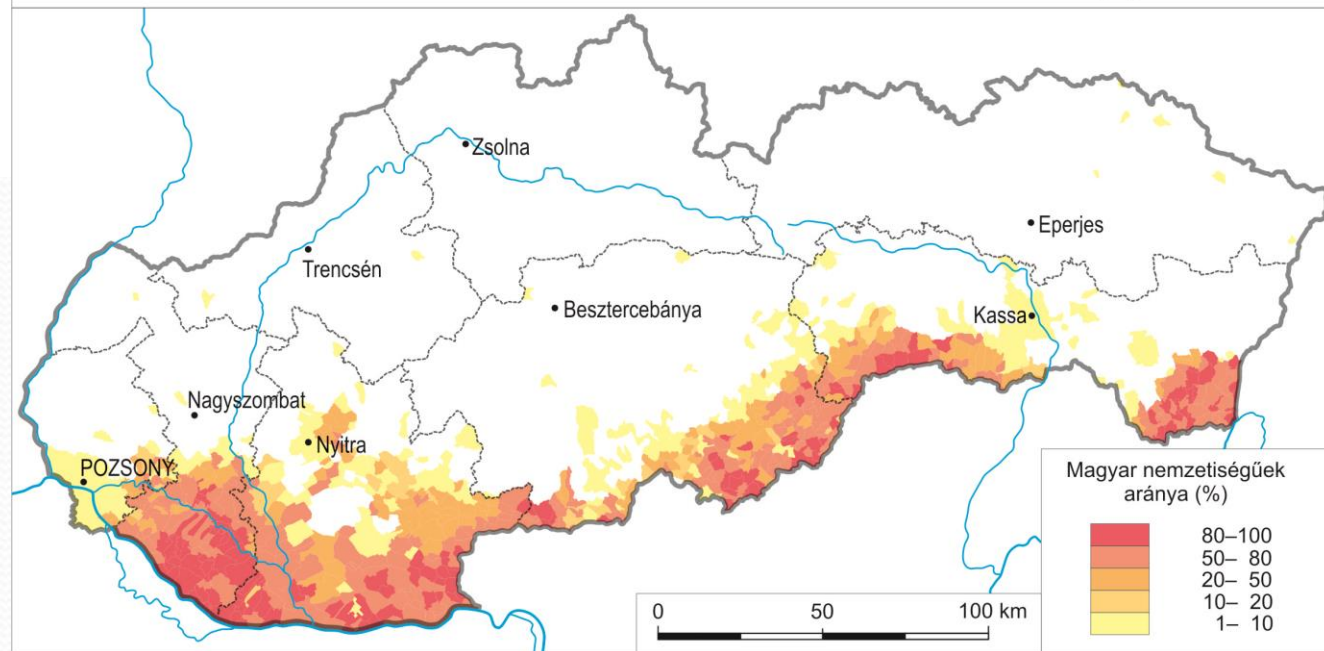
Rákóczi Krisztián
Nemzetpolitikai Kutatóintézet

Közbjogi berendezkedés

- Államforma: köztársaság
- Kormányforma: parlamentáris köztársaság
- Végrehajtó hatalom legfőbb szerve a kormány
- A törvényhozó hatalom letéteményese a parlament (Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa)
 - 150 fős, egykamarás törvényhozás
 - tagjait négy évre arányos választási rendszerben választják
- Köztársasági elnök
 - 1999-től közvetlenül, öt évre választják, egy alkalommal újraválasztható
 - döntően szimbolikus és reprezentatív funkcióval bír a tisztség
 - szuszpenzív vétójog
- Közigazgatás: az 1996-os reform óta nyolc kerület és 79 járás

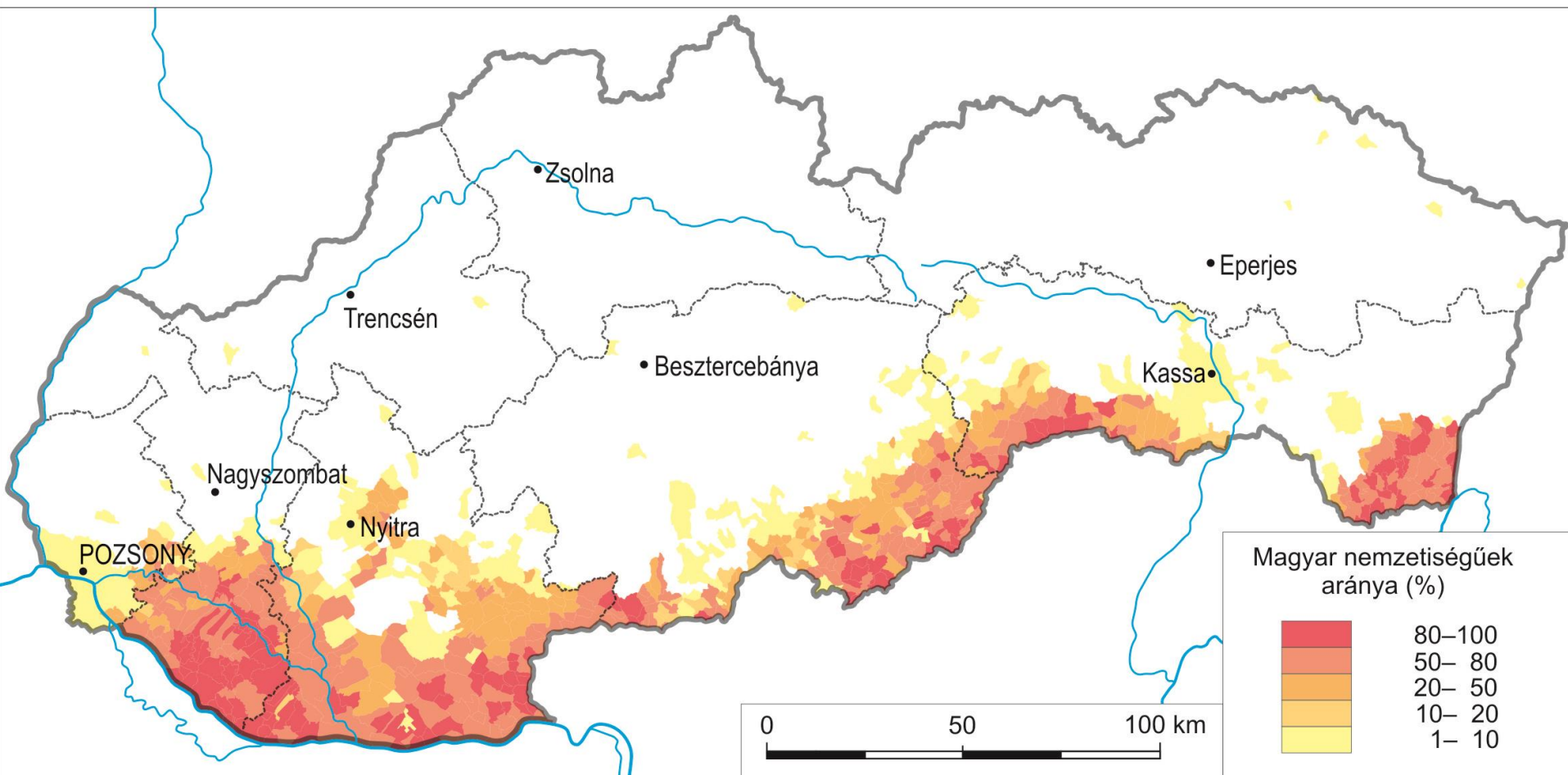
A MAGYAR NEMZETISÉGŰEK ARÁNYA SZLOVÁKIÁBAN, 2011-BEN (%)

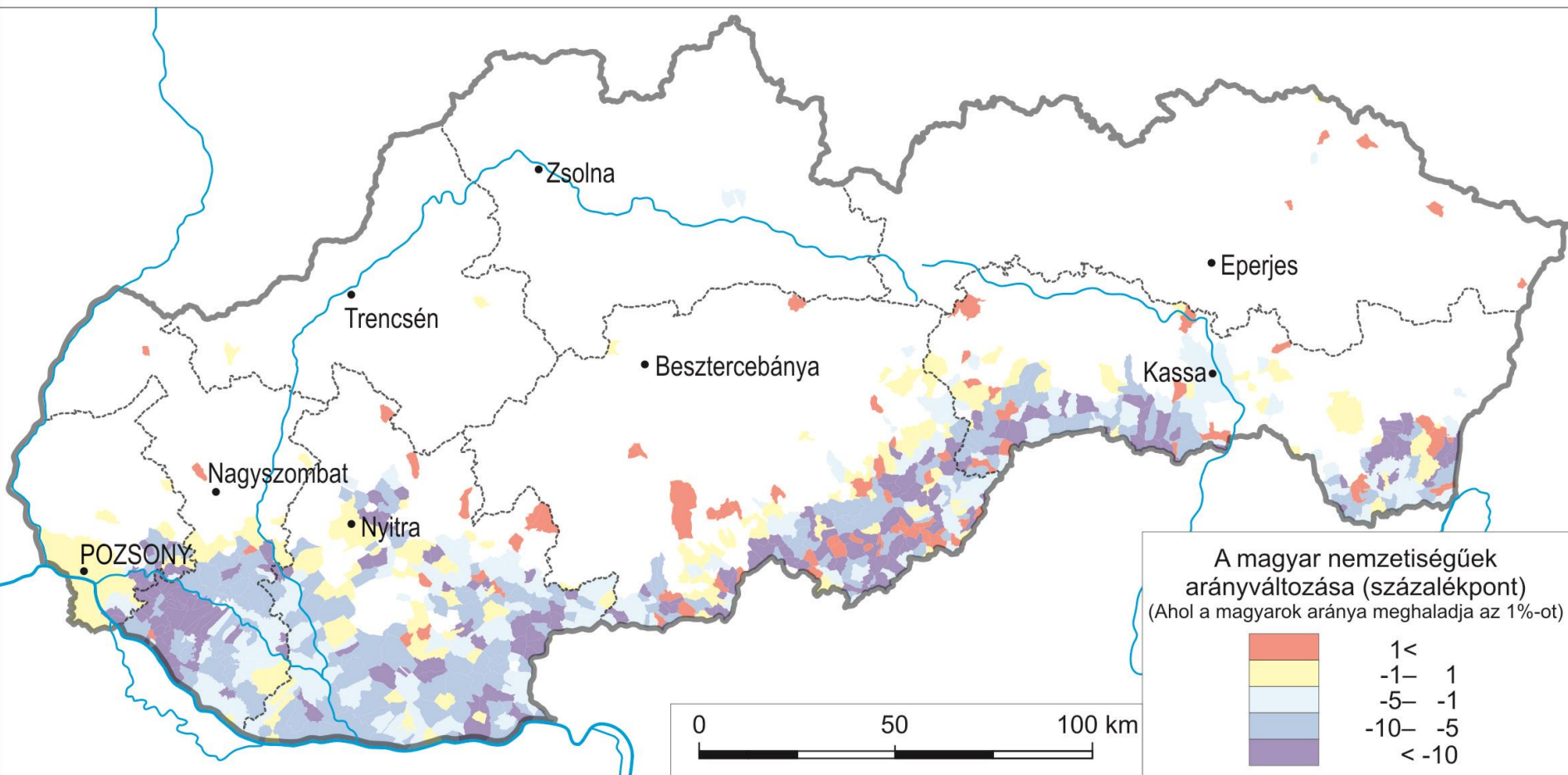
Népszámlálási adatok

- 2011-es népszámlálási adatok alapján
 - Szlovákia összlakossága: 5 397 036 fő
 - Ebből magyar: 458 467 fő (2001-ben 520 528 fő)
 - 10 év alatt 9,7-ről 8,5 százalékra csökkent a magyarok aránya
 - nemzetiségükről nem nyilatkozók aránya: 7% (10 évvel korábban 1%)
 - anyanyelvhasználat: 508 ezer fő (9,4%) magyar, 2001-ben 573 ezer fő
- A csökkenés főbb okai:
 - Asszimiláció
 - Elvándorlás
 - Természetes fogyás

A MAGYAR NEMZETISÉGŰEK ARÁNYA SZLOVÁKIÁBAN, 2011-BEN (%)

A MAGYAR NEMZETISÉGŰEK HELYI ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA SZLOVÁKIÁBAN, 2001 ÉS 2011 KÖZÖTT

Alkotmány

- Preambulum: „Mi, Szlovák nemzet...”
- 12. cikk (Identitáshoz való jog)
 - (3) Mindenkinek jogában áll szabadon dönteni saját nemzetiségéről
- 33. cikk (Diszkrimináció tilalma)

Bármely nemzetiségi kisebbséghez vagy etnikai csoporthoz való tartozás senkinek sem lehet hátrányára.
- 34. cikk
 - (2) A nemzetiségi kisebbségekhez vagy etnikai csoportokhoz tartozó állam polgároknak biztosított a joguk:
 - a) az anyanyelvükön való művelődéshez,
 - b) anyanyelvük hivatalos kapcsolatokban való használatához,
 - c) a nemzetiségi kisebbségeket és etnikai csoportokat érintő ügyek megoldásában való részvételhez.
 - (3) A nemzetiségi kisebbségekhez és etnikai csoportokhoz tartozó állampolgárok számára az alkotmányban biztosított jogok gyakorlása nem irányulhat a Szlovák Köztársaság szuverenitásának és területi integritásának veszélyeztetésére, valamint többi lakosának diszkriminációjára.

Államnyelvtörvény

- Többször módosított jogszabály, utoljára 2009-ben szigorították, majd 2011 februárjában enyhítették.
- 5 000 helyett „csak” 2 500 eurós bírság a jogszabály ellen vétőnek
- Magánszemélyeket semmilyen körülmények között sem büntetik meg az anyanyelvük hivatali használatáért.
- Az állami és önkormányzati szerveket is csak akkor szankcionálják, ha a polgárok biztonságát, egészségét vagy a vagyonát veszélyeztető információt nem közölnek két nyelven.
- Az EBESZ, a Velencei Bizottság és a magyar kormány is a pénzbeli szankciók teljes eltörlését szorgalmazta.

Kisebbségi nyelvhasználati törvény

- 2011. június – utolsó módosítás
- Húszról tizenöt százalékra csökkent a kisebbségi nyelvhasználati küszöb.
- Mindez azonban csak tíz év múlva valósulhat meg a gyakorlatban (azaz 2021-ben), ugyanis két egymás után követő népszámláláson kell legalább ennyi magyarnak a településen lakni a listára való felkerüléshez.
- A nyelvhasználati jogok el is veszhetnek, ha három egymást követő népszámláláson tizenöt százalék alá csúszna az adott kisebbség aránya – 2031-ig egyetlen szlovákiai magyar község sem veszti el kétnyelvű státuszát.
- 2012. június 30. után kétnyelvű okiratok állíthatók ki a kisebbségi nyelvhasználatra jogosult településeken.
- A kisebbségi nyelvhasználati törvényben megfogalmazott kötelezettségek megsértése esetén pénzbírság szabható ki. Ennek összege 50–2500 € lehet.

• Állampolgársági törvény

- Válasz a kedvezményes honosításról szóló jogszabályra
- Alkotmány 5. cikk (2) – állampolgárságától akarata ellenére senki sem fosztható meg
- Aki más állampolgárságot önként felvesz, az automatikusan elveszíti a szlovákot
- A tervezett változtatás szerint azok tarthatják majd meg szlovák állampolgárságukat, akik állandó lakhellyel rendelkeznek

Magyar pártok

- 1989. november: Független Magyar Kezdeményezés (később: Magyar Polgári Párt)
- 1990. február: Együttélés Politikai Mozgalom
- 1990. március: Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom
- 1994-es választások: Magyar Koalíció (választási koalíció)
- 1998. június: Magyar Koalíció Pártja (MKP)
- 1998-2006.: kormánypárt az MKP
- 2009.: MKP-ből kiválik a Most-Híd párt
- 2010., 2012., 2016.: parlamenten kívül reked az MKP
- 2013.: Magyar Kereszténydemokrata Szövetség

2006-2010

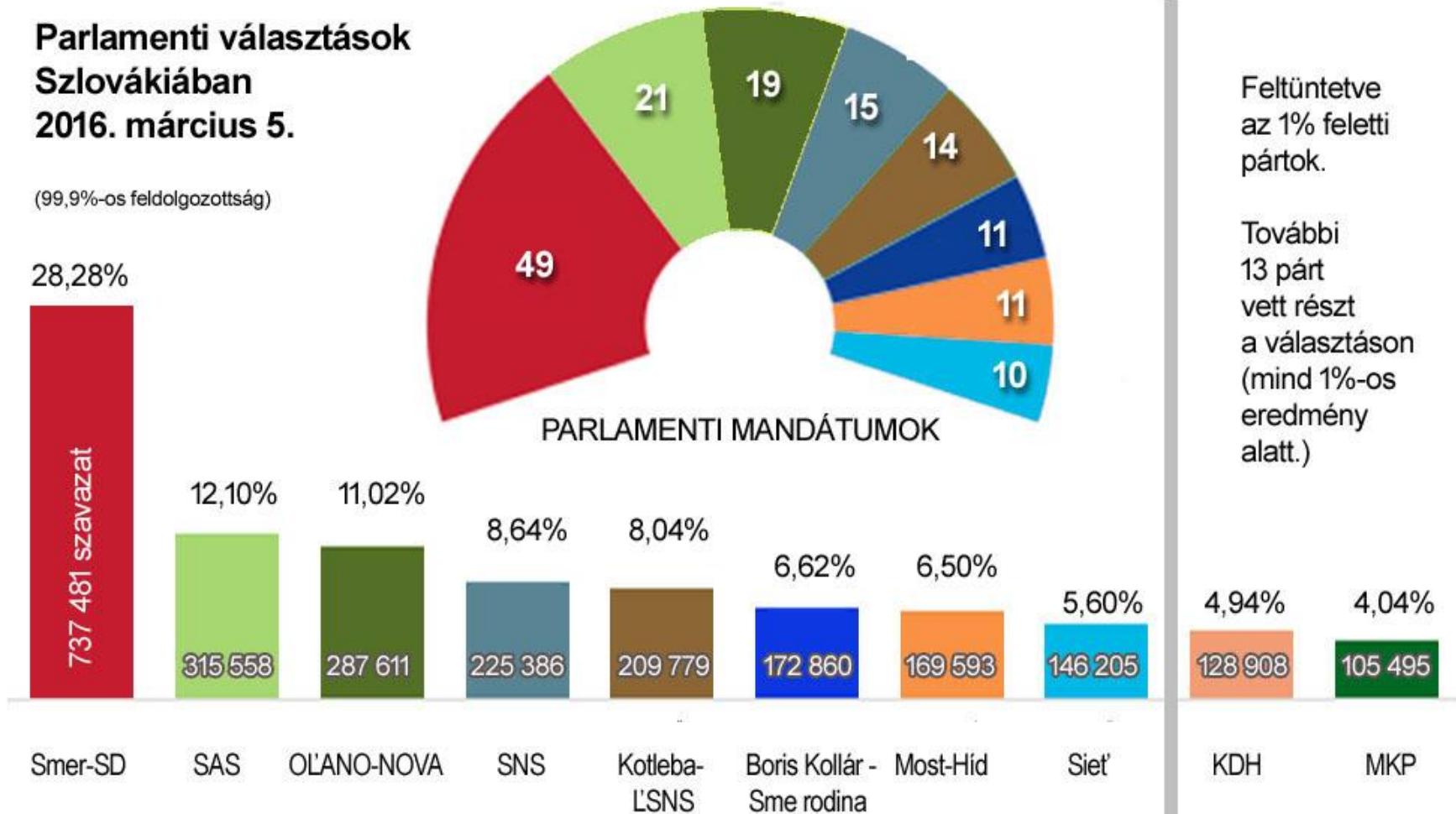
- Populista-nacionalista Fico-kormány
- Ígéret a status quo megtartására
- Az MKP ellenzékbe kerül
- A belső törésvonalak felszínre kerülése (Bugár-Csáky ellentét)
- Államnyelvtörvény szigorítása, állampolgársági törvény, Malina Hedvig, DAC, Sólyom László kitiltása
- 2009. tavasz: Bugár Béla és társai elhagyják a frakciót
- 2009. nyár: létrejön a Most-Híd

2010-2016

- Jobbközép kormány (2010-2012)
 - A MKP parlamenten kívül, a Híd 14 képviselővel a parlamentben, ebből heten szlovák nemzetiségűek
 - Részsikerek (államnyelvtörvény, kisebbségi nyelvhasználati törvény)
 - Kudarcc: állampolgársági törvény
- II. Fico-kormány (2012-2016)
 - Ígéret a status quo megtartására
 - Kisebbségért felelős miniszterelnök-helyettes helyett kormánybiztos
 - Most-Híd politika: teljes kudarc az érdekérvényesítésben (kulturális támogatások, vasúti kétnyelvűsítés)
 - Folyamatosan erősödő civil kezdeményezések (SZMK, kétnyelvű feliratok követelése, állampolgárságtól megfosztottak ügye)

Parlamenti választások Szlovákiában 2016. március 5.

(99,9%-os feldolgozottság)

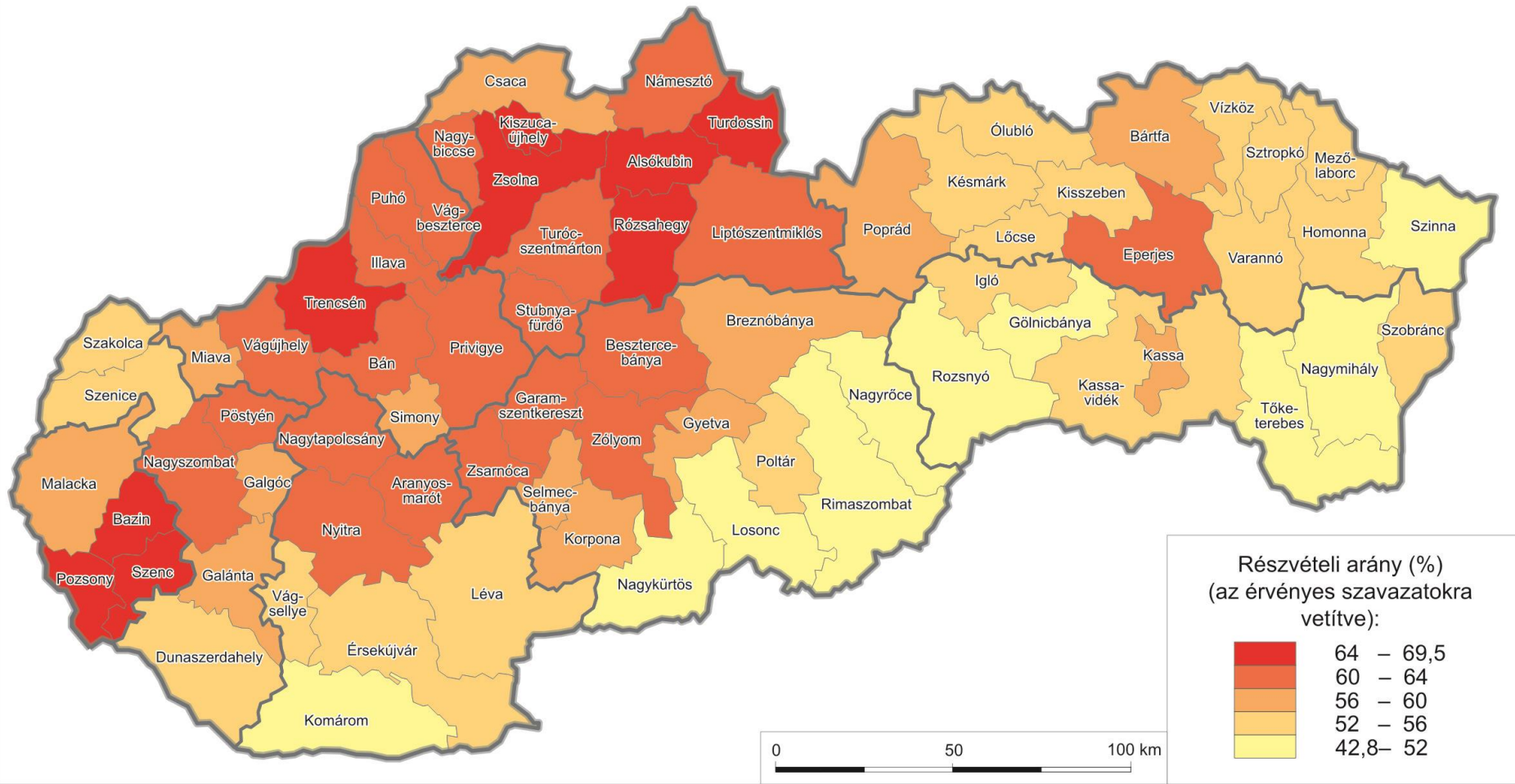

Feltüntetve
az 1% feletti
pártok.

További
13 párt
vett részt
a választáson
(mind 1%-os
eredmény
alatt.)

Grafikon:
Felvidék.ma

Részvételi arány a 2016-os szlovákiai parlamenti választásokon, járásonként

A 2016-os választások

- Déli járásokban alacsony volt a szavazókedv (Dunaszerdahely 55,6%, Komárom 48,16%)
- Híd 2010: 205 538 szavazat, 2012-ben: 176 088, 2016-ban 169 593 szavazat -> 36 ezerrel csökkent a támogatók száma
- MKP 2010: 109 638, 2012-ben: 109 483 szavazat. 2016-ban 105 495 voks -> 4 ezer szavazatnyi csökkenés
- A Híd növelte a nem magyar nemzetiségű szavazói számát, az „északi” járásokban 37 518 szavazatot szerzett. Az MKP ugyanitt 522 voksot.
- A Híd erősödött Pozsonyban, némileg Nyitrán, sokat gyengült a Dunaszerdahelyi, Érsekújvári, Galántai, Komáromi járásokban.
- Az MKP a Galántai járásban nőtt, a Dunaszerdahelyiben stagnált, a Komáromban 2500 szavazót elveszített.

Köszönöm a figyelmet!